ИНСТИТУТ по РИБНИ РЕСУРСИ
гр. ВАРНА
Вх. № 509
27.11.2015

# СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Траян Траянов, Институт по океанология – Варна, БАН;**

**член на Научното жури, назначено със заповед № НП-07-34/29.09.2015 на Председателя на ССА – София**

**по конкурс за заемане на академична длъжност "Доцент", обявен в Държавен вестник, бр. 54/2015 г., по научна специалност "Екология и опазване на екосистемите" (хидрохимия); професионално направление 4.2. Химически науки**

**Кандидат: гл. ас. д-р инж. Слава Иванова Динева от Институт по рибни ресурси – Варна към ССА - София**

Всички необходими документи по настоящия конкурс са изготвени и представени от кандидата в съответствие с Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Р. България в ССА (2012 г.).

Гл. ас. д-р инж. Слава Динева владее английски и руски език. Квалификационното и професионалното и′ развитие включва:

- Инженер-химик, Магистър, 1986 г., Специалност: Технология на водата, Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас
- Асистент, 1991 г., Институт по рибни ресурси – Варна
- Главен асистент, 1998 г., Университет "Проф. д-р Асен Златаров"- Бургас
- Доктор, 2007 г., Университет "Проф. д-р Асен Златаров"- Бургас, СНС по "Инженерна химия" при ВАК;
- Зам. Директор на Института по рибни ресурси - Варна, 2007-2009 г.
- Редактор на реферирано списание:
  Proceedings of the Institute of Fish Resources - Varna, 2007, Vol. 26, ISSN 0204-7764
  Proceedings of the Institute of Fish Resources - Varna, 2009, Vol. 27, ISSN 0204-7764
- Председател на Общото събрание на учените в Институт по рибни ресурси – Варна, 2011 г. - понастоящем.

Гл. ас. д-р инж. Слава Динева участва в конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент" с 26 научни труда. Представените материали съответстват на научната специалност на обявения конкурс. Представени са и списъци за придобиване на научна и образователна степен "доктор" – с 4 научни труда и за придобиване на длъжност "главен асистент" – с 8 статии. Обект на настоящето становище са материалите по конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент". От научните трудове 2 са написани на български език и 24 на английски език. Това позволява почти всички изследвания да станат достояние не само в страната, но и сред международната научна общност.

Според Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Р. България в ССА кандидатите се оценяват по съвкупност от критерии и показатели:

1. Необходимо е кандидатите да представят минимум 25 бр. научни публикации, от които 5 в международни издания с общ импакт фактор 2,5. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева участва в конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент" с 26 научни труда като в международни издания са отпечатани 16 научни публикации. Общият импакт фактор е 1,5 и освен това е публикувана една глава в книга на Международната водна асоциация /International Water Association (IWA), London, United Kingdom/. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева трикратно надвишава критерия по брой научни публикации в международни издания. Има и една научно-популярна публикация.

2. Научните публикации трябва да са отпечатани в реферирани научни списания, а докладите да са отпечатани в пълен текст в сборници от национални и международни прояви. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева представя 25 научни публикации отпечатани съответно в реферирани научни списания - 15 бр., в книга - 1 бр., в сборници от международни конференции с отпечатани доклади в пълен текст - 9 бр. и 1 публикувано резюме на статия в издание на международен научен симпозиум.

3. Кандидатът да е водещ автор в минимум 1/3 от научните публикации. За съвместните научни публикации се изисква протокол за дялово участие. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева има 20 самостоятелни научни публикации и е водещ автор в 2 съвместни научни публикации, с което

многократно надвишава критериите по този показател. За съвместните научни публикации са представени протоколи за дялово участие.

4. Необходимият минимален брой цитати е 12, от които 3 в международни издания с импакт фактор, получени в периода на научния и професионален стаж. Представя се пълен текст на цитатите. Автоцитати не се приемат. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева многократно надвишава критериите по този показател с 48 цитата, от които 5 в международни издания с общ импакт фактор на изданията с цитати 5.915. Има цитиране в докторска дисертация в чужбина, цитиране в Aqualine Database, CSA Guide to Discovery и 4 цитирания в 3 докторски дисертации в страната. Представен е пълен текст с цитатите.

5. Участие в минимум 5 изследователски проекта, от които два финасирани от външни организации. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева многократно надвишава критериите по този показател. Има участие в 16 научно-изследователски проекта, на един от които е ръководител, 3 научно-изследователски програми и 2 научно-приложни задачи. Международните и´ проекти са 5. Финансирани от външни организации са 6 проекта и 3 научно-изследователски програми.

6. Минимум две научни изяви на международно признати форуми. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева многократно надвишава критериите по този показател. Във връзка с конкурса за избор за академична длъжност "доцент" е представен списък с 25 доклада, от които 15 – на международни конференции и симпозиуми. Участвала е активно в организационния комитет на International Conference "Evolution of the Black Sea Ecosystem" 5–6 October 2012, Varna, Bulgaria.

7. Учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р инж. Слава Динева обхваща обучение на специалисти и обучение на студенти. Към обучението на специалисти се отнася, че е била Лектор към Ecology Technician Course, Training Program of B.EN.A., Fishing and Aquaculture Training Centre, IFR,Varna, 2007 г. Към обучението на студенти се отнася, че е била Лектор в учебна практика "Морска екология" на Софийски Университет "Климент Охридски", специалност "Хидробиология" и "Екология", 1991-2008 г. и Ръководител на учебна практика на две студентки от Факултета по Морски науки и екология към Технически Университет - Варна, 2008 г.

8. Членство в авторитетна научна и/или професионална организация в съответната научна област. Гл. ас. д-р инж. Слава Динева многократно надвишава критериите по този показател с активното си участие в International Water Association (IWA), London, UK; MWWD Joint Specialist Group on Marine Waste Water Discharges and Coastal Environment (IWA/IAHR JSG), Istanbul, Turkey; Съюз на учените – Варна и Българска асоциация по водите - София.

Основните научни и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р инж. Слава Динева са в областта на въздействието на климатичните промени върху водните ресурси; структура на черноморското водно тяло в 30-милната зона пред българския бряг; отток на води към Черно море и въздействие на вливащите се български реки в Черно море; изграждане и управление на хидрологични и хидрохимични бази данни за Белославско езеро, Варненско езеро, Варненски залив и черноморските води в 30-милната зона пред българския бряг; анализ на екологичното състояние на Черно море в крайбрежните и откритоморски части пред българския бряг, Варненски залив, Варненско езеро и Белославско езеро; сухо тегло и калоричност на зоопланктона; абиотични и биотични фактори в екосистемата и връзки между тях.

В резултат на проведените изследвания гл.ас. д-р инж. Слава Динева е постигнала следните обобщени научни и научно-приложни приноси:

1. В световен мащаб са характеризирани тенденциите в глобалната климатична промяна и влиянието върху водните ресурси. Анализирани са състоянието, тенденциите и предизвикателствата в управлението на световните водни ресурси в условията на глобална климатична промяна (18).
2. Характеризирани са последици на климатичните промени относно целия черноморски басейн, заливните, крайбрежни и открити води пред българския бряг (15, 21, 30, 31, 36).
3. В периода 2011 - 2013 г. е изпълнен проект към ССА "Изследване екосистемата на Черно море пред българския бряг в условията на климатични промени" с Ръководител гл. ас. д-р инж. Слава Динева (15, 18, 21, 30, 31, 36), тъй като генерален приоритет на световната наука стават промените в климата и тяхното въздействие.

4. Установена е месечната, годишна и многогодишна динамика на хидрологични и хидрохимични параметри въз основа на нови данни за водите пред българския бряг на Черно море и влиянието на р. Дунав (15, 17, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38).
5. Направени са вертикални профили на основни параметри на морската вода и са получени нови данни за структурата на черноморското водно тяло в 30-милната зона пред българския бряг, в дълбочина до100-метровата изобата (33).
6. Изграждане и управление на хидрологични и хидрохимични бази данни за Белославско езеро (16), Варненско езеро (16), Варненски залив (23) и черноморските води в 30-милната зона пред българския бряг (23) в многогодишен, годишен, сезонен и месечен аспект.
7. За водите в Белославско езеро и Варненско езеро е установена месечната, годишна и многогодишна динамиката на хидрологични и хидрохимични параметри (16).
8. Относно оттока на води към Черно море пред българския бряг са анализирани екологичното състояние и факторите, свързани със замърсяване на българската черноморска акватория от различни източници - реки, комунални води, индустриални източници, селско стопанство и др. Направени са изчисления и оценка за годишния отток на по-големите реки, вливащи се в Черно море от България и общия речен дебит, както и изчисления и оценка за годишния органичен вток, количествата на нитратния азот, фосфатния фосфор, общ кадмий, общ цинк, общо олово, обща мед и петролни въглеводороди, постъпващи годишно в българската черноморска акватория чрез по-големите реки поотделно и общия годишен вток (32).
9. Характеризирани са най-значителните категории натоварвания на Черно море и водите пред българския бряг и въздействието, което оказват в това отношение вливащите се реки. Направени са изчисления и оценка за количествата на нитритен азот, амониев азот, общ фосфор, суспендирани соли, общ живак, общ никел, общ хром, постъпващи годишно в българската черноморска акватория чрез по-големите реки поотделно и общия годишен вток (37).
10. В рамките на международния проект "European gelatinous zooplankton: Mechanisms behind jellyfish blooms and their ecological and socio-economic effects" (EUROGEL), EVK3-2002-00074, за първи път в България е въведена методика за определяне на сухо тегло и калоричност на зоопланктона. Направена е цялостна редакция на методиката за определяне на сухо тегло и калоричност на зоопланктона по метода на мокрото изгаряне, която се използува в Русия и Украйна. Изготвена е по-пълна и прецизирана методика (28).
11. По международния проект EUROGEL, EVK3-2002-00074, са получени ценни данни за сухото тегло на мнемиопсиса (g), калоричността на мнемиопсиса (kcal/g сухо тегло), калоричността на мнемиопсиса (kcal/мнемиопсис), тъй като за Черно море има само частични литературни данни за сухото тегло и калоричността на *Mnemiopsis ledyi* като те съпътстват експерименти върху физиологията на ктенофорите (19).
12. В рамките на международния проект EUROGEL, EVK3-2002-00074, за първи път за черноморски мнемиопсиси са изведени уравнения за зависимостите обща дължина (cm) - сухо тегло (g); oral-aboral дължина (cm) - сухо тегло (g); сухо тегло (g) - калоричност (kcal/g); сухо тегло (g) - калоричност на целия организъм (kcal/мнемиопсис), (19).
13. Определено е влиянието на абиотичните условия в придънните води на Варненски залив върху сезонното разпределение на нектобентоса (13).
14. Относно храненето на трицоната през ранно-летния период са определени тегловни параметри на трицона от трални снимки за определяне запаса на трицона, включително е определено теглото на стомашното съдържимо. Анализирано е влиянието на хидрологични фактори върху състоянието на рибните запаси и зоопланктона (20).

**Заключение:** Анализът на материалите по конкурса показва, че гл. ас. д-р инж. Слава Динева отговаря на изискванията на Закона и на Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Р. България в ССА за заемане на академична длъжност "Доцент". Въз основа на това по съвкупност давам **положителна** оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури и на Научният съвет при ССА да гласуват положително за избирането на **гл. ас. д-р инж. Слава Динева** на академична длъжност "Доцент" по научна специалност "Екология и опазване на екосистемите" (хидрохимия); професионално направление 4.2. Химически науки.

18.11.2015 г.
гр. Варна

Изготвил: .....
/Доц. д-р Траян Траянов/